

Arist. Rh. 1412a 19-1413a 21

[1412a 19] ἔστιν δὲ καὶ τὰ ἀστεῖα τὰ πλεῖστα διὰ μεταφορᾶς καὶ ἐκ τοῦ προσεξαπατᾶν· μᾶλλον γὰρ γίνεταί δῆλον ὅτι ἔμαθε παρὰ τὸ ἐναντίως ἔχειν, καὶ ἔοικεν λέγειν ἢ ψυχὴ “ὡς ἀληθῶς, ἐγὼ δὲ ἤμαρτον” καὶ τῶν ἀποφθεγμάτων δὲ τὰ ἀστεῖα ἔστιν ἐκ τοῦ μὴ ὀφῆσι λέγειν, οἷον τὸ Στησιχόρου (*PMGF* 281b = Ta33 Ercoles), ὅτι οἱ τέττιγες ἑαυτοῖς χαμόθεν ἄσσονται. καὶ τὰ εὖ ἠνιγμένα διὰ τὸ αὐτὸ ἡδέα (μάθησις γὰρ ἔστι καὶ μεταφορά), καὶ (ὃ λέγει Θεόδωρος) τὸ καινὰ λέγειν. γίνεταί δὲ ὅταν παράδοξον ἦ, καὶ μὴ, ὡς ἐκεῖνος λέγει, πρὸς τὴν ἔμπροσθεν δόξαν, ἀλλ’ ὥσπερ ἐν τοῖς γελοίοις τὰ παραπεποιημένα (ὅπερ δύναται καὶ τὰ παρὰ γράμμα σκώμματα· ἐξαπατᾶ γάρ), καὶ ἐν τοῖς μέτροις· οὐ γὰρ ὥσπερ ὁ ἀκούων ὑπέλαβεν· “ἔστειχε δ’ ἔχων ὑπὸ ποσσὶ χίμεθλα” (*Parod. adesp.* fr. 5 Brandt)· ὁ δ’ ὄφτετο πέδιλα ἐρεῖν [...]. [1412b 4] οὕτω δὲ καὶ τὰ ἀστεῖα, οἷον τὸ φάναι Ἀθηναίοις τὴν τῆς θαλάττης ἀρχὴν μὴ ἀρχὴν εἶναι τῶν κακῶν· ὄνασθαι γάρ. ἢ ὥσπερ Ἰσοκράτης (5,61, 8,101) τὴν ἀρχὴν τῆ πόλει ἀρχὴν εἶναι τῶν κακῶν. ἀμφοτέρως γὰρ ὁ οὐκ ἂν ᾤηθη τις ἐρεῖν, τοῦτ’ εἴρηται, καὶ ἐγνώσθη ὅτι ἀληθές· τό τε γὰρ τὴν ἀρχὴν φάναι ἀρχὴν εἶναι οὐθὲν σοφόν, ἀλλ’ οὐχ οὕτω λέγει ἀλλ’ ἄλλως, καὶ ἀρχὴν οὐχ ὃ εἶπεν ἀπόφησιν, ἀλλ’ ἄλλως. ἐν ἅπασιν δὲ τούτοις, ἐὰν προσηκόντως τὸ ὄνομα ἐνέγκῃ ὁμωνυμία ἢ μεταφορᾶ, τότε τὸ εὖ. οἷον “Ἀνάσχετος οὐκ ἀνασχετός” ὁμωνυμία ἀπέφησε, ἀλλὰ προσηκόντως, εἰ ἀηδής [...]. τὸ μὲν οὖν εἶδος τὸ αὐτὸ τῆς λέξεως τούτων· ἀλλ’ ὅσῳ ἂν <ἐν> ἐλάττονι καὶ ἀντικειμένως λεχθῆ, τοσοῦτω εὐδοκιμεῖ μᾶλλον. τὸ δ’ αἴτιον ὅτι ἢ μάθησις διὰ μὲν τὸ ἀντικεῖσθαι μᾶλλον, διὰ δὲ τὸ ἐν ὀλίγῳ θᾶπτον γίνεται. δεῖ δ’ αἰεὶ προσεῖναι [ἢ] τὸ πρὸς ὃν λέγεται [ἢ] ὀρθῶς λέγεσθαι, εἰ τὸ λεγόμενον ἀληθές καὶ μὴ ἐπιπόλαιον <ἔσται>· ἔστιν γὰρ ταῦτα χωρὶς ἔχειν, οἷον “ἀποθνήσκειν δεῖ μὴθὲν ἀμαρτάνοντα” [ἀλλ’ οὐκ ἀστεῖον], “τὴν ἀξίαν δεῖ γαμεῖν τὸν ἄξιον”, ἀλλ’ οὐκ ἀστεῖον, ἀλλ’ <ἢ> ἐὰν ἅμα ἄμφω ἔχη· “ἄξιόν γ’ ἀποθανεῖν μὴ ἄξιον ὄντα τοῦ ἀποθανεῖν” (cf. Anaxandr. fr. 65 K.-A.). ὅσῳ δ’ ἂν πλείω ἔχη, τοσοῦτω ἀστειώτερον φαίνεται, οἷον εἰ καὶ τὰ ὀνόματα μεταφορᾶ εἶη καὶ μεταφορᾶ τοιαυτὰ καὶ ἀντίθεσις καὶ παρίσωσις, καὶ ἔχοι ἐνέργειαν. εἰσὶν δὲ καὶ αἱ εἰκόνες, ὥσπερ εἴρηται καὶ ἐν τοῖς ἄνω, αἱ εὐδοκιμοῦσαι τρόπον τινὰ μεταφοραί· αἰεὶ γὰρ ἐκ δυοῖν λέγονται, ὥσπερ ἢ ἀνάλογον μεταφορά, οἷον “ἢ ἀσπίς”, φαιμέν, [1413a] “ἔστι φιάλη Ἄρεως” (*Timoth. PMG* 797), καὶ “<τὸ> τόξον φόρμιγξ ἄχορδος” (*Mel. adesp. PMG* 951). οὕτω μὲν οὖν λέγουσιν οὐχ ἀπλοῦν, τὸ δ’ εἰπεῖν τὸ τόξον φόρμιγγα ἢ τὴν ἀσπίδα φιάλην ἀπλοῦν [...]. [1413a 17] καὶ αἱ παροιμίαι δὲ μεταφοραὶ ἀπ’ εἶδους ἐπ’ εἶδος εἰσὶν· οἷον ἂν τις ὡς ἀγαθὸν πεισόμενος αὐτὸς ἐπαγάγηται, εἶτα βλαβῆ, “ὡς ὁ Καρπάθιος”, φασιν, “τὸν λαγῶ” (*Zenob.* 4,48)· ἄμφω γὰρ τὸ εἰρημένον πεπόνθασιν. ὅθεν μὲν οὖν τὰ ἀστεῖα λέγεται καὶ διότι, σχεδὸν εἴρηται τὸ αἴτιον·

Theophr. Char. 24

ΥΠΕΡΗΦΑΝΙΑΣ ΚΔ

1. Ἔστι δὲ ἢ ὑπερηφανία καταφρόνησις τις πλὴν αὐτοῦ τῶν ἄλλων, ὃ δὲ ὑπερήφανος τοιόσδε τις, 2. οἷος τῷ σπεύδοντι ἀπὸ δειπνίου ἐντεύξεσθαι φάσκειν ἐν τῷ περιπατεῖν. 3. καὶ εὖ ποιήσας μεμνήσθαι φάσκειν. 4. καὶ βαδίζων [ἐν ταῖς ὁδοῖς] τὰς διαίτας κρίνειν [ἐν] τοῖς ἐπιτρέψασιν. 5. καὶ χειροτονούμενος ἐξόμνυσθαι τὰς ἀρχάς, οὐ φάσκων σχολάζειν. 6. καὶ προσελθεῖν πρότερος οὐδενὶ θελήσει. 7. καὶ τοὺς πωλοῦντάς τι ἢ μεμισθωμένους δεινὸς κελεύσαι ἢ κειν πρὸς αὐτὸν ἅμ’ ἡμέρα. 8. καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς πορευόμενος μὴ λαλεῖν τοῖς ἐντυγχάνουσι, κάτω κεκυφώς, ὅταν δὲ αὐτῷ δόξῃ, ἄνω πάλιν. 9. καὶ ἐστιῶν τοὺς φίλους αὐτὸς μὴ συνδειπνεῖν, ἀλλὰ τῶν ὑφ’ αὐτόν τι

συντάξει αὐτῶν ἐπιμελεῖσθαι. 10. καὶ προαποστέλλειν δέ, ἐπὰν πορεύηται, τὸν ἐροῦντα, ὅτι προσέρχεται. 11. καὶ οὔτε ἐπ' ἀλειφόμενον αὐτὸν οὔτε λουόμενον οὔτε ἐσθίοντα ἐᾶσαι ἂν εἰσελθεῖν. 12. ἀμέλει δὲ καὶ λογιζόμενος πρὸς τινὰ τῶν παιδῶν συντάξει τὰς ψήφους διωθεῖν καὶ κεφάλαιον ποιήσαντι γράψαι αὐτῶν εἰς λόγον. 13. καὶ ἐπιστέλλων μὴ γράφειν, ὅτι “χαρίζοιο ἂν μοι”, ἀλλ' ὅτι “βούλομαι γενέσθαι”, καὶ “ἀπέσταλκα πρὸς σὲ ληγόμενος”, καὶ “ὅπως ἄλλως μὴ ἔσται”, καὶ “τὴν ταχίστην”.